

ОСОБЛИВОСТІ МІЛІТАРИЗАЦІЇ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ (30-РОКИ ХХ ст.): КОМПЛЕКС ГПО

(Дмитро Кіосов, студент 1 курсу магістратури, ГЕФ
Наук. керівник: О.С.Авдєєва, к. іст.н., доцент (БДПУ))

Серед основних проблем і чинників що визначають сучасний стан України, особливе занепокоєння викликає низький стан фізичного здоров'я населення, тому оздоровлення населення є важливим соціальним завданням. Для вирішення цього завдання потрібне створення сучасної та ефективної державної політики в галузі фізичного виховання населення. Аналізуючи історичний процес виникнення, становлення та подальшого розвитку фізичної культури та спорту, варто дослідити переламний для українського спорту період, а саме 30 - ті роки ХХст. Основним елементом фізкультурно-спортивної системи було запровадження в 1931 р. комплексу «Готовий до праці та оборони»

Метою комплексу було підвищення рівня фізичного виховання і військової готовності населення, а найголовніше - це розвиток молодого покоління. Основним завданням було зміцнення здоров'я суспільства.

У радянську добу, фізкультурно-спортивний рух переживав глибокі зміни у всіх галузях, спричинені процесами мілітаризації. У межах даної розвідки зроблено спробу з'ясувати процес формування тенденції на мілітаризацію спортивного життя, на підпорядкування фізичної культури та спорту політичним цілям та інтересам влади.

30-ті рр. ХХ ст. - це період кардинальних змін у системі фізичного виховання суспільства. Важливим кроком на шляху розвитку фізичної культури і спорту та посилення їх зв'язку з політикою і обороною держави, покликаною зіграти важливу роль в підготовці всебічно розвинених і фізично досконалих людей, стала ініціатива комсомолу в створенні комплексу фізкультурної підготовки в загальноосвітніх, професійних і спортивних установах, та підтримується державною системою патріотичного виховання молоді. Таким комплексом став Всесоюзний комплекс ГПО «Готовий до праці і оборони СРСР» [1, с.4]. У 1931 року ВРФК (Вища рада фізичної культури) затвердила фізкультурний комплекс ГПО I ступеня. Норматив I ступені комплексу об'єднав в себе: 1) плавання; 2) греблю; 3) стрибки і метання; 4) біг; 5) підтягування на перекладині (для чоловіків) і лазіння по канату (для жінок); 6) їзду на велосипеді; 7) пересування в протигазі; 8) перенесення патронного ящика; 9) лижний перехід; 10) надання першої допомоги; 11) виконання санмінімуму; 12) знання основ самоконтролю; 13) знання основ фізкультурного руху в СРСР. [2, с.124].

Після перших років функціонування комплекс ГПО було змінено у листопаді 1939р. У ньому посилено військово фізичну спрямованість. Оскільки він мав вирішити завдання всебічного фізичного розвитку громадян СРСР, то в його основу було покладено принцип багатоборства. Норми для складання іспитів ГПО включали: 1) вправи загальнорозвивального і військово-прикладного характеру; 2) вправи, спрямовані на розвиток фізичних якостей: швидкості,

витривалості, сили, спритності, сміливості, рішучості. Норми першої групи були загальними для всіх. До них входили гімнастика, біг (крос), подолання смуги перешкод, лижі. Норми другої групи склалися фізкультурником за вибором, відповідно до того виду спорту, яким він займався: легка атлетика, лижі, плавання, гімнастика та ін. [5, с. 27].

Таким чином, із введенням комплексу ГПО, з одного боку, покращується якість фізичного виховання та спорту, з іншого ж – відбувається поступова воєнізація, фізкультури яка поставлена під повний контроль комуністичної партії. Комплекс ГПО у 1930-ті став основою всієї системи фізичного виховання населення, а його нормативи протягом багатьох років служили орієнтирами різнобічної фізичної підготовки. Він зіграв важливу роль у розвитку масового фізкультурного руху в радянській Україні. Комплекс як соціально-культурне явище став важливою частиною фізичної культури особистості і суспільства.

Отже, на сьогодні існує потреба в проведенні якісних змін у сфері фізичної культури і спорту на основі використання сучасних підходів, об'єднання зусиль зацікавлених організацій та широких верств населення. Особливої актуальності набуває визначення стратегічних напрямів розвитку цієї сфери, аналізу історичного досвіду фізичного виховання та спорту.

Список використаної літератури

1. Розвиток системи фізичного виховання в навчальних закладах України у 30-х роках ХХ ст. / Наталія Соколова // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. - 2012. - № 4. - С. 46-51.
2. История физической культуры и спорта: [Учеб. для студентов ин-тов физ. культуры / В. В. Столбов, Г. Д. Харабуга, Н. И. Пономарев и др.]; Под общ. ред. В. В. Столбова. – М.: Физическая культура и спорт, 1983. – 359с.
3. Справочник спортсмена / [под ред. А. Лазебы]. – Л. : Газ-журн и книжн. изд-во, 1949. – 559 с.